

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
проф. В. Є. Єрмаченко
» серпень 20 19 р.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

робоча програма навчальної дисципліни

Спеціальність

011 «Науки про освіту», 051 «Економіка»,
056 «Міжнародні економічні відносини»,
071 «Облік і податкування»,
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
073 «Менеджмент»,
074 «Публічне управління та адміністрування»,
075 «Маркетинг»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології»,
242 «Туризм»

Освітній рівень

Третій (освітньо-науковий) рівень
здобувач ступеня доктора філософії (PhD)

Вид дисципліни

базова

Мова викладання,
навчання та
оцінювання

українська

Завідувач кафедри українознавства
і мовної підготовки іноземних громадян

О.С. Черемська

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян
Протокол № 1 від 29.08.2019 р.

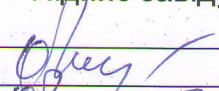
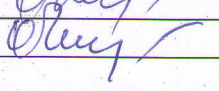
Розробники:

Черемська О. С., к. філол. н., проф. кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян;

Ходарева І. М., к. філол. н., доц. кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян;

Сухенко В. Г., к. філол. н., доц. кафедри українознавства і мовної підготовки іноземних громадян.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2018-2019	04.09.2018	№ 2	
2019-2020	29.08.2019	№ 1	

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: визначено основні завдання навчальної дисципліни, професійні компетентності, яких набувають аспіранти після її вивчення. Запропоновано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за темами, розміщено плани практичних занять, методичні рекомендації, види роботи щодо формування компетентностей та систему оцінювання знань аспірантів.

Рекомендовано для аспірантів закладів вищої освіти економічного спрямування.

Мета навчальної дисципліни: забезпечити розвиток мовленнєвих умінь аспірантів для ефективного використання української мови в професійних та академічних сферах комунікації.

	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
Курс	1		1	
Семестр	1		1	
Кількість кредитів ECTS	4		4	
	практичні	32	практичні	32
Самостійна робота		88		88
Форма підсумкового контролю	залік		залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Українська мова та література	усі

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Лінгвістична	Знати правила функціонування української мови, використовувати їх у мовленнєво-мисленнєвій діяльності
Інформаційна	Уміти самостійно шукати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати та передавати її
Ціннісно-смілова	Формувати ціннісні орієнтири аспірантів, уміти обирати цільові та значеннєві

	установки, приймати рішення
Комунікативна	Володіти мовою, засобами її вираження для взаємодії з оточенням, окремими людьми та подіями; розвивати навички комунікації в академічній сфері, відігравати різні соціальні ролі в колективі; уміти презентувати себе, вести дискусію тощо
Професійна	Оволодівати системою професійних особистісних якостей та знань

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Українська мова як іноземна (поглиблено)

Тема 1. Проблемні питання з граматики

Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Кличний відмінок.

Прикметник. Ступені порівняння прикметників.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

Числівник. Словотворення. Відмінювання числівників.

Дієслово. Дієвідміни, часи і форми дієслів.

Дієприкметник.

Дієприслівник.

Службові частини мови.

Просте речення. Типи простих речень.

Просте ускладнене речення.

Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи підрядних речень. Безсполучникове речення.

Пряма мова. Діалог.

Тема 2. Аналітичне читання

Тексти за фахом

Тема 3. Усна практика

Бесіда з теми наукового дослідження.

Реферування автентичних текстів за фахом.

Тема 4. Індивідуальне читання

Автентичні тексти за фахом (обсяг 200 000 друкованих знаків).

Тема 5. Письмова практика

*Особливості української пунктуації в академічному письмовому дискурсі.
Структурні та змістовні аспекти наукових есе, анотацій.
Написання анотацій до наукових статей.*

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей в аспірантів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей в аспірантів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи охоплюють:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 70 балів; мінімальна сума, що дозволяє аспірантові складати залік, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі письмової роботи і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань аспірантів. Оцінювання знань аспіранта під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді комунікативних ситуацій, виконанні вправ, обговоренні питань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступу в аудиторії, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку проблемних питань; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів зіставлення, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи аспірантів, є: повнота й ґрунтовність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання за окремими темами, уміння робити висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей аспірантів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку, завданням якого є перевірка розуміння аспірантом програмового матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни, перекладати фахові тексти тощо.

Результат семестрового заліку оцінюється в балах (максимальна кількість – 30 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Аспіранта слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 70. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на заліку, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з огляду на кількість балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься в залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Практичні заняття	Самостійна робота	Письмова контрольна робота	Залік	Усього
	Тема 1	1 тиждень	8				8
		2 тиждень	8				8
		3 тиждень	8	3			11
	Тема 2	4 тиждень	8				8
	Тема 3	5 тиждень	8				8
	Тема 4	6 тиждень	8				8
	Тема 5	7 тиждень	8		3		11
		8 тиждень	8			30	38
Усього			64	3	3	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Гайдамака Г. Г. Збірник завдань з фонетики української мови для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / Г. Г. Гайдамака. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 50 с.

2. Козловська Л. С. Українська мова (вступний фонетичний курс для іноземних бакалаврів-економістів) / Л. С. Козловська, І. А. Колесникова. – К. : КНЕУ, 2010. – 203 с.

3. Методична розробка з наукового стилю української мови для іноземних студентів вищих економічних навчальних закладів / укл. С. А. Чезганов. – К. : КНЕУ, 2002. – 36 с.

4. Навчальний українсько-російсько-туркменський словник для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. О. С. Черемська, Г. Г. Гайдамака. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 112 с.

5. Практичний курс з української мови для студентів-іноземців : навч.-практ. посібн. / Г. Г. Гайдамака, Л. С. Данкіна, О. С. Черемська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 140 с.

6. Практичні та контрольні завдання з навчальної дисципліни "Українська мова" для студентів-іноземців усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. О. С. Черемська, Г. Г. Гайдамака. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 68 с.

7. Професійне мовлення: українсько-туркменський словник-довідник для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. В. Ф. Жовтобрюх, І. М. Ходарєва. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 92 с.

8. Професійно орієнтовані тексти для студентів-іноземців денної форми навчання / укл. Г. Г. Гайдамака, І. Ю. Підгородецька. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 72 с.

9. Російсько-український розмовник для іноземних студентів / укл. О. С. Черемська, І. М. Шелепкина. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 64 с.
10. Російсько-українсько-турецький розмовник [Текст] : для іноземних студ. усіх напрямків підготовки денної форми навчання / укл.: О. С. Черемська, Л. П. Петрова Озель, І. М. Шелепкина. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 107 с.
11. Черемська О. С., Данкіна Л. С. Вивчаймо українську. – Харків : ХНЕУ, 2010. – 160 с.
12. Черемська О. С. Українська мова : навч. посібн. для іноземних студентів далекого зарубіжжя / О. С. Черемська, Л. С. Данкіна. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 176 с.
13. Черемська О. С., Сухенко В. Г., Карікова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-практичний посібник для іноземних студентів усіх напрямків підготовки. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 172 с.

Додаткова

14. Альохіна С. В. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси / С. В. Альохіна, Г. В. Онкович, Я. Шутенко. – К. : "А.С.К.", 1998. – 96 с.
15. Бахтіярова Х. Ш. Українська мова : практичний курс для іноземців / Х. Ш. Бахтіярова, С. С. Лукашевич, І. З. Майданюк. – Тернопіль : Вид. ТНЕУ, 1999. – 115 с.
16. Вірченко Т. І. Практикум з української словесності для студентів економічного та юридичного спрямування : навч.-метод. посібн. / Т. І. Вірченко. – К. : Б. в., 2007. – 179 с.
17. Гримич М. Українська мова щодня. Початковий рівень : навч. посібн. / М. Гримич, Н. Непийвода, В. Різун; за ред. І. Осташа. – К. : "А.С.К.", 1998. – 278 с.
18. Макарова Г. І. Розмовляйте з нами українською мовою / Г. І. Макарова. – К. : Либідь, 1992–1993. – 212 с.
19. Онкович Г. В. Сторінки українознавства: книга для читання та розвитку мовлення студентів, які вивчають українську мову як іноземну : навч. посібн. / Г. В. Онкович. – К. : КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 1994. – 198 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

20. Електронний довідник з української мови. – Режим доступу : <http://javot.net/mova/orf.htm>.
21. Електронні словники і посібники з ділової української мови. – Режим доступу : <http://dilomova.org.ua>.
22. Офіційний сайт інституту післядипломної освіти Київського університету ім. Б. Грінченка. – Режим доступу : <http://glazova.org.ua>.
23. Публічний виступ та його жанри. – Режим доступу : <http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal>.
24. Публічний виступ у діловому спілкуванні. – Режим доступу : <http://cpk.org.ua>.